

Carolus magnus rex

Carolus francoꝝ rex. cui postea ex magnitudine reꝝ gestaz magn⁹ cogno-
men fuit. pꝛe pipino defuncto regnū accipiēs. regnauit in totū annis. 46. cū
pipinus liberā in francos pꝛimus ptātem habuit. ⁊ auctoritate pōtificis ⁊ fran-
coꝝ decreto plena dominādi potestate suscepta regnans annis. xv. Et successere
supstites sui duo. carolus ⁊ carolomānus eque regno inter se partito. Sed non
multo post defuncto carolomāno. franci eam regni ptem. q̃ ille possederat carol-
lo fratri detulerūt. ferūt aut carolum natus in ingelheim q̃rto miliario a magūcia
vrbe. de quo gotefridus viterbiensis scribit pipinus morit⁹. cum surgit carolus
acer. natus in ingelheym. cui berta fuit vngara mꝛ. pipinusq; pꝛ cronica vera pā-
tet. Is aut extemplo post pipini obitū aduersus aq̃tanos bellū gessit. Inde cō-
positis rebus belloq; citius oim opinione cōfecto cū victorē exercitū in regnū re-
uertitur. Post hadrianus romane eccie pontifex a desiderio longobardoꝝ regē
oppressus. oratores ad carolū misit vt opem ⁊ auxiliū ferret. q̃ nō segnius quas
si hostes in gallia essent exercitū parat. ⁊ magnis itineribus in ytalīā contendit.
Et supatis alpibus in thaurinū descendit. atq; cōtinuatis castris in agrū vercellensem puenit. facta vtrū-
q; potestate pugnādi pꝛeliū cōmisere. In ea pugna supati longobarā in fugā vertūtur. desiderius papias
cū paucis militibus petit. carolus regē pꝛsecutus in agrū cianū exercitum ducit. tādē capis desiderius vna
cum vxore ac liberis vt pꝛemissum ē. Tūc summo bñficio caroli ytalīa se pꝛimū erexit. Carolus aut pꝛfecto
longobardoꝝ bello saxonīcū intermissum bellū eum domū reuocabat. qd̃ biennio ⁊ a pꝛfectis eius leniter
administratū fuit. Saxonū gens longe maxima fuit ac bellicosissima hi falsos deos colentes cū francis cō-
tinue bella gerebant. Sepe plijs victi cōdictōes acceperāt. obsides dederāt. s̃ apud frācos nullus plenissi-
mā victoriā comita eoz pꝛfidia pꝛsecutus fuit. Nec palma carolo magno q̃si diuino numine reſuata. Igitur
ingentē exercitus parat diem dicit. q̃ die pꝛe ripā flumīs rheni omēs cōueniāt. magna alacritate suscepta a
frācis expeditio fuit. sic renouatū saxonīcū bellū quo nec maius vllū nec grauius diuturniusq;. Tres em̃ ⁊
xxx. annos certatū cōstat. Tandē penit⁹ saxonēs debellati. se suaq; oīa ptāti caroli pꝛmisere. Victis imposi-
te leges vt patrijs cerimonijs. falsisq; dñs posthabitis xpianā fidē pꝛfiterētur. Cū vō ea tempestate barba-
re gētes hispanīā graui fuitute oppꝛssam tenerēt. ad eā liberandā carolus mentē cōuertit. q̃ cōfestim supā-
tis pyrenei iugis in fines hostiū puenit. Extemplo ciuitatis nōnulle spōte deditōem faciūt augusta ⁊ pā-
pilonia due opulentissime totius hispanie vrbes. q̃ mandata caroli aspꝛabant vi capte ac pꝛede militib⁹
date sic hispania pene omīs in frācoꝝ ptātem deuenit. Interim taxilo bauarie dux finitimas gētes solici-
tat cum franco bello aggressus. Qui inde nulla temptata fortuna parere constituit ac obsides dedit. His re-
bus gestis cum in magna gloria magnisq; opibus regnū ac tota res francoꝝ esset. statuit carolus aduersus
hunos q̃ hostibus suis auxilia strauerāt bellū suscipe. Constatq; nullū bellum a carolo gestū in q̃ maior sit
hoīm cedes edita maiorq; illata clades ingentē vō hunoz multitudinē ⁊ pene nobilissimū quēq; eo bello
absumptū maximā q̃sum auri atq; argenti a francis in galliā transportatā. Cū hic status reꝝ in gallia esset
romani aduersus leonē pontificē coniurationē ineūt de q̃ in sequentibus. ⁊ gestis caroli post coronatiōem
augustalem fit mentio.

Rolandus

Aldegisius

Rolandus palatin⁹ comes caroli ex sorore nepos.
Vir pꝛstans fortitudine incōpabilis ⁊ vtutis ac ma-
gnitudinis. cui⁹ fortia facta p vniuersum orbē celebran-
tur. Cū carolus exercitū in galliā reduceret pꝛe pyrenei
iuga in vasconū insidias incidit. Et plio inter eos inito
post ingentē hostium cladem. cecidere in ea pugna dolo
hostiū nō vtute cōmissa anselmus ⁊ Egibard⁹ summi
in bello duces. Rolandus quoq; cecidit. Sūt qui dicāt
eū siti nō vulnere pꝛerelictatū. qui duces belli tutatus
fuit. Paulo autem post ij populi ac eoz reges a carolo
comiti. meritis perfidie sue debitasq; penas dedere.

Taxilo bauarie dux vxoris. vt tradūt stimulis cōci-
tatus. copias cogit. his temporibus finitimas gē-
tes sollicitat. hūnos. qui ea parte qua bauaria in orientē spectat sibi pꝛfines erant
societate ⁊ federe iūgit. Erat ei pꝛux desiderij regis longobardoꝝ filia. q̃ fortunas
pꝛis iniquo animo ferens. nec nocte nec interdiu virū cōquiescere pati. monere vt
meminisse vellet socerz suū morte miseriore vitam ducere. Memine esse pꝛeter eū.
qui posset ei libertatem vendicare. Hīs mulieribus instructus furijs exercitū pa-
rabat carolus celeriter pꝛfectus in fines bauarie venit. Taxilo pꝛteritus tandē
parere constituit ⁊ deditiōem fecit. obsides dedit. In hīs theonē filiū suū alios
q; per multos lectissimos iuuenes.

Aldegisius desiderij filius. q̃ ante expugnationē papie e citrapadanis in gre-
ciam confugerat hīs tpibus grecoꝝ multoz auxilio fretus. cuz magna ma-
nu ad repetendū paternū regnum in ytalīā venit. qui multū pꝛflictus a francis au-
spꝛio pꝛefectoꝝ superatus ⁊ captus. ac multis supplicijs affectus. tandem vitam
in tormentis finiuit.

Taxilo bauarie dux

